конференції, (м. Київ, 09-10 грудня 2025 р.) / за ред. О. М. Топузова, О. В. Малихіна. Київ : Видавництво Людмила, 2026. С. 370-374. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/24247.

3. Курепін В. М., Іваненко В. С., Марченко Д. Д. Цивільний захист: надзвичайні ситуації мирного та воєнного часу. Частина 2 Надзвичайні ситуації техногенного характеру: дії населення при загрозі та у разі виникнення надзвичайних ситуацій : навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти. Миколаїв : МНАУ, 2026. 397 с. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/24226.

4. Іваненко В. С. Шляхи виживання та розвитку українського бізнесу під час воєнного стану. Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, ОНЕУ, 10-11 жовтня 2025 р.). Одеса, 2025. С 595-598. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22542.

5. Іваненко В. С. Специфіка розвитку підприємств у посткризових умовах : тези доповідей XII Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Миколаїв, 29-31 жовтня 2025 р.). Миколаїв : МНАУ, 2025. С. 344-346. https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/23086.

УДК: 331.4:349.2:159.9

МЕНТАЛЬНА СТІЙКІСТЬ ПЕРСОНАЛУ: ВІД ЗАКОНОДАВЧИХ НОРМ ДО КОРПОРАТИВНОЇ ПРАКТИКИ

Курепін В.М., kypins@ukr.net
Миколаївський національний аграрний університет

Законодавче закріплення державної політики у сфері охорони ментального здоров’я актуалізує необхідність адаптації відповідних положень до корпоративного середовища та трудових відносин. Постає питання розроблення практичних механізмів підтримки ментальної стійкості персоналу, профілактики психологічних ризиків і формування психологічно безпечного середовища.

Сучасні дослідження ментального здоров’я значну увагу приділяють психологічній стійкості, професійному вигоранню, організаційному стресу та ефективності систем підтримки працівників. Такі питання досліджують Лимар О.О., Іваненко В.С., Сухорукова А.Л. та інші українські науковці. Дослідження Сухорукової А.Л. акцентує на комплексному впливі психосоціальних

чинників і необхідності поєднання індивідуальних та інституційних заходів профілактики професійного вигорання. Водночас розвиток нормативної бази України посилює актуальність дослідження практичних механізмів підтримки ментального здоров'я безпосередньо на підприємствах [1, с. 112].

Ментальне здоров'я працівників є важливою складовою політики безпеки підприємства, що узгоджується із Законом України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» № 4223-IX. Він прямо визначає роботодавців суб'єктами системи охорони психічного здоров'я, а працівників і трудові колективи - отримувачами відповідної допомоги. Закон передбачає розроблення та впровадження політики підтримки психічного здоров'я працівників на підприємствах [2, с. 447], зокрема заходів із популяризації психічного здоров'я, профілактики розладів, оцінювання потреб і їх задоволення. Практична реалізація цих положень у поєднанні з вимогами законодавства про охорону праці створює правові передумови для формування психологічно безпечного робочого середовища та підвищення стійкості підприємства.

Закон України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні» визначає роботодавців суб'єктами системи охорони психічного здоров'я. Він передбачає формування політики підтримки психічного здоров'я працівників на підприємствах незалежно від форми власності. Це заходи з популяризації психічного здоров'я, профілактики психічних розладів, оцінювання потреб працівників та організації відповідної підтримки [3, с. 118]. Практична реалізація положень Закону може охоплювати психоосвіту, профілактичні заходи, механізми раннього виявлення проблем, доступ до фахової допомоги.

Корпоративна система підтримки ментальної стійкості персоналу повинна передбачати комплекс різноманітних заходів, спрямованих на зниження психосоціальних ризиків та підтримання працездатності працівників. До таких механізмів належать навчання керівників і персоналу навичкам самодопомоги та взаємопідтримки, організація доступу до психологічного консультування, конфіденційних каналів звернення та програм допомоги працівникам. Важливою умовою є формування корпоративної культури, у якій звернення по психологічну допомогу [4, с. 134] не супроводжується стигматизацією чи дискримінацією. Підприємствам доцільно проводити оцінювання психосоціальних ризиків, удосконалювати комунікацію між працівниками й керівництвом, передбачати заходи профілактики професійного вигорання та алгоритми підтримки в кризових ситуаціях.

Психологічно безпечне робоче середовище передбачає умови праці, за яких працівники можуть відкрито комунікувати, звертатися по допомогу та повідомляти про проблеми без страху негативних наслідків. Профілактика професійного вигорання потребує системного виявлення психосоціальних ризиків, раціонального розподілу робочого навантаження, підтримки балансу між роботою та особистим життям. Важливу роль відіграють підготовка керівників, своєчасне реагування на конфліктні ситуації та формування корпоративної культури [5, с. 552]. Це підтримує повагу, взаємодопомогу й психологічне благополуччя працівників.

Отже, практичне впровадження законодавчих засад підтримки ментального здоров'я через оцінювання психосоціальних ризиків, психологічну допомогу, профілактику вигорання та формування безпечного робочого середовища сприяє підвищенню ментальної стійкості персоналу й загальної стійкості підприємства.

Використані джерела

1. Лимар О.О. Управління людською складовою бізнесу як чинник промислового менеджменту в умовах цифрової трансформації. Modern Economics. 2026. № 57(2026). С. 107-115. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V57(2026)-14.

2. Іваненко В. С. Вплив блекаутів на ментальне здоров'я та механізми адаптації. Проблеми надзвичайних ситуацій : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21 травня 2026 року). Черкаси: НУЦЗ України, 2026. С. 447-448. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/25631.

3. Іваненко В. С. Система управління надзвичайними ситуаціями в умовах воєнних викликів: муніципальний аспект. Інтеграція науки та практики управління в умовах соціокультурних трансформацій: зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практич. конф. (28 квітня 2026 р.). Лубни : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2026. С. 116-121. https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/26716.

4. Сухорукова А. Л. Особливості трудових відносин у сільському господарстві: теоретико-практичний аналіз. Modern Economics. 2025. № 51(2025). С. 130-136. DOI:https://doi.org/10.31521/modecon.V51(2025)-16.

5. Іваненко В. С. Роль емоційно-вольових якостей та комунікативних навичок підприємця в забезпеченні безпеки об'єктів господарювання під час воєнного стану. Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку : збірник матеріалів XI міжнар. наук.-практ. конф. (27 березня 2026 р.). Київ : КНЕУ, 2026. С. 549-553.https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/26637.